

2. Oct. 1836

SENDER

Martinus Rørbye

RECIPIENT

Frederikke Rørbye, f. Stockfleth

FACTS

Document type:

Letter

General comment:

Brev nr. 85 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37.

Sender's location:

Subiaco

Recipient's location:

København

Mentioned people:

Bernt Anker Collett

Emilie Collett, f. Rørbye

C.W. Eckersberg

Gerhard Faye

Lyna Elisabeth Faye

Karen Christiane Faye, f. Stockfleth

Mariuccia Flacheron

Frederik Ferdinand Friis

Ludvig Holberg

Louise Wilhelmine Elisabeth Holck, f.

Rantzau

Peter Julius Kall

Jørgen Hansen Koch

Sophie Susanne Dorothea Krohn, f.

Købke

Peter Berendt Købke

Troels Lund

Sophie Rantzau

Elise Rørbye

Emma Eulalia Rørbye

John Rørbye

Julie Fredrikke Rørbye

Nancy Gerhardine Rørbye

Christian Frederik Schiøtt

Charlotte Johanne Schiøtt, f. Schack

Bertel Thorvaldsen

Ida Marie West

Johan Wilhelm West

Wilhelmine West

Archive:

Det kgl. Bibliotek, Acc. 1996/44

TRANSCRIPTION

Subiaco den 2den October 1836.

Kjæreste Moder!

Af mit siste Brev til Rose af 14de September¹ har du vel erfaret at jeg havde været en lille Tuur paa Landet, og nu vil du af disse Linier igjen see at jeg er der. Livet i Rom om Sommeren kunne jeg umuligt udholde, Alt var der saa qualmt og indesluttet, at det næsten syns mig, som om jeg skulle quæles ved den utaalelige Heede, det dengang var; jeg tog derfor det Partie at fjerne mig paa nogen Tiid. To Maaneders Roe paa et Sted var mig næsten alt en Evighed nu, da Reisegrillerne ere rigtigt indgroede hos mig; jeg kjæmper alt hvad jeg kan imod den Lyst til at flakke om, men det er næsten, som sad der mig smaae Djævle bag Øret, der immer tilviskede mig "reis! reis! det er bedre end at gaae som paa Naale." Dog er det Djævle eller Engle? derom er jeg endnu ikke paa det Reene; men vist er det, at hvoe de end ere, da komme de vel [dog] til snart at viige, naar Tiiden er forløben, og jeg tiltræder min Tilbagereise fra det deilige Syden for siiden, for det første idet minste, at leve roligt hos dig kjære Moder, og Alle disse kjære i Hjemmet. Troe ikke at dette er mig nogen sørgelig Tanke; men det blev dog ikke min Lod bestandig at kunne leve her; og jeg har her ingen kjær Familie, som for mig, du veed det beste Moder, dog har saa meget tillokkende, at aldrig nogen Fremmed, om end begavet med all Verdens Dyder, dog ikke var istand til at opveie. Jeg er ikke allene Kunstner, men jeg er mere Menneske; mine Camerater her billige det ikke; men dog, jeg kan aldrig andet end tilstaae, at leevende jeg end i et Paradis fra Kunstens Siide, for mig vilde det blot have den halve Ynde, naar jeg saa mig ene uden dem jeg har kjærest. Det er ikke mere den barnlige Hjemvee, som i den første Tiid af min Reise altid bragte mig Tanker om Hjemmet til at svæve for mig i de deiligste Farver; dengang var alt det Nye hvoraf jeg saa mig omgiven endnu alt for kraftigt for mit uvante Øje, der intet Sted fant Roe, og derfor saa meget des snarere bragte mig Tanken om det fredelig Hjem; dog nu synes mig Alt dette anderledes, jeg kan med fulkommen Rolighed see og nyde Alt hvad Naturen og Kunsten opbyder af Skjønt; men Tanken om Hjemmet har jeg dog kjær; jeg har lært at skjelne, og ikke •2• at finde Alt det at være rigtigt, hvortil jeg fra tidligere Tiid har været vant, som ligesaavel her at see meget, der ikke io kunne være bedre. Dog som Kunstner maae jeg tie, da visseligen det kjære Danmark staae langt tilbage for hvad Naturen saa rigelig har begavet Syden med; det vil altid blive mig et uhyre Savn, om jeg end silde har lært det at kjende. Dog jeg maae trøste mig med at det er en Skjæbne jeg deeler med alle der har reist, og rigtigt nydt deres Reise; thi om de tale jeg ikke, der blot fiernede i

kort Tiid fra deres Fødested, ikke have havt Rolighed til rigtigt at dømme og hos hvem da ogsaa de gamle Tanker ere alt for indgroede til at de kunne være istand til indrømme Andet deres heele Opmærksomhed. De komme hjem med de samme Andskuelser som da de reiste, og medbringe blot et flygtigt og kortvarende Indtryk. Saaledes ville det tidligere have været Tilfælde med mig, saaledes ville det i dette Øjeblik være Tilfælde med den kjære Broder John,² vis han pludselig ville afbryde sin Reise: jeg drager denne Slutning efter et Brev han fra Zürich tilskev mig og hvori hans Ytringer aldeles ikke lod til at det heele Reiseliv behagede ham. Dog een vægtig Grund havde han at anføre, og deri kan jeg ikke andet end indrømme ham Ret, idet han nemlig meget beklagede sig over din og Søstrenes Taushed, da han dog synes, han ikke havde fortjent dette idet han hyppigt havde skreven og du kjæreste Moder vel maatte viide vor yderst kjærkommen enhver, om end blot den ringeste Nyhed og Meddeelelse fra Hjemmet var ham. Derfor beste Moder tænk lidt oftere paa at tilskrive ham, jeg beeder dig ret meget derom, idet jeg kan forsikre dig om at et Brev fra Hjemmet i den første Tiid efter Bortreisen især, er saa kjært at man ikke ville finde det for dyrt, om man end skulle opveie det med Guld. En Grund til at dine Breve have været siældnere kan jeg tildeel tænke mig til, idet Rose har sagt mig at du i Løbet af Sommeren have baade besøgt Nancy,³ Julie⁴ og Wilhelm⁵ og det skulle ret glæde mig om disse Tuure have opmuntret dig lidt, og at du derved føler din Sundhed styrket, da siger jeg heller ikke et Ord om at du ogsaa er i Giæld til mig idet jeg endnu ikke har faaet noget Svar paa mit siste Brev, det fra Zante nemlig.⁶ Da jeg sist var inde i Rom haabede jeg der at have faaet ogsaa et Brev fra dig men jeg fik blodt Rose's og John's; muligen er det io nu at der venter mig et i Rom der senere er kommen, og er dette Tilfælde, da takker jeg alt forud, og beder dig blodt at betragte min Paamindelse, som et Beviis paa hvor kjærkomne dine Breve ere mig. Jeg har jo rigtignok min kjære Rose der trolig holder ud med at svare paa mit Skrivelser; men fra dig beste Moder hørte jeg dog ogsaa saa gjern et Ord, naar du dertil følte dig oplagt; ofte taale dine Øjne ikke altid at skrive, da befael en af Søstrene at gjøre det, f Ex Søster Julie •3• thi den gode Dame har vel ganske glemt at jeg var den siste som tilskrev hende. Siig dem Alle at jeg skal ganske artig nappe dem, naar jeg kommer hjem vis de ikke oftere skrive, jeg vil bestemt ikke fortælle dem et Ord om hvorledes det seer ud uden for Danmark, og hverken bringe Perler med fra Rom, eller Musling-Stads fra Venedig. Om nogle Dage er det Elise's⁷ Geburtsdag hvortil jeg fra det Fjerne bringer min Gratulation, vel veed jeg at den kommer for silde; men jeg viiser dog at jeg endnu ikke har glemt alle

saadanne Høitideligheder i det kjære Hjem, hvorom jeg saa gjerne ønskede at man fortalte mig lidt. Inden den næste Geburtsdag der jo er Emmas⁸ vil du vel høre viidere fra mig, og tilstøder der, som Gud forbyde, mig inden Aare intet Uheld, da er det den siste Juul at jeg er borte fra Eder. – Dog nu Lidt om hvorledes jeg har havt det i den seenere Tiid: vel er det io ikke længe siden jeg skrev til Rose; men jeg smigrer mig dog altid med at den Smule jeg siger om mig selv ikke er dig ukjærkommen kjæreste Moder. Altsaa, jeg blev endnu et Par Dage i Rom efter at jeg havde bortsent Rose's Brev, og det mere for at fornøie Madam Krohn,⁹ der gjerne ville see alle de Danske hos sig om Søndagen, da det var hendes Faders Geburtsdag,¹⁰ og hvorved hun som hun artigt udtrygte sig, nødig ville savne mig. – Alle de kjære Erindringer om hendes Forældre og Venner hjemme ere endnu saa friske hos den gode Kone at hun ikke veed paa hvad Maade hun best erindre sig dem, og gjør hun derved, som oftest ont værre, og tit har jeg funden hende grædende, da det er umuligt andet end hun her maae finde sig uhyre ene, og dog siger hun, at hun ikke ønskede sig hjem, idet hun da troede, at det ville blive tigange værre naar Krohn¹¹ var borte. Dog hendes Faders Geburtsdag ville hun see muntre Folk om sig; men desværre det blev kun tildeels, idet Torvaldsen¹² var iblant os og han var i sit vripne og utaalelige Lune, da han ret er afskyelig med sin Mistænkelighed etc: Kort han er da just ikke synderlig yndet af Nogen af os. Men da vi om Aftenen havde faaet ham tildørs begynte vor Glæde først, og Alle ønskede at den Gamle havde sat paa Bloksbjerg. Dog lad ingen høre at jeg har skreven dette, blev det ham igjen meddeelt ville han hade mig den gamle Vrippenpind. Dog som sagt vi havde da en munter Aften, og jeg reiste igjen Dagen efter over Tivoli tilbage til Subiaco hvor jeg kjønt har kukkeluret i meget af den seenere Tiid, da her næsten bestandig har været Regn, og dertil kolt. Jeg havde begyndt et Studie oppe i St: Benedetto et yderst malerisk Kloster oppe paa Bjergene over Subiaco og dette ville jeg par force ende omendskjønt jeg følte mig upassende af en Forkjølelse jeg havde tildraget mig ved den forsserede Tuur om Morgenens op af Bjerget, og siden ved at sidde stille i den kjølige Kirke. Dette bragte mig endelig en net lille Feber paa Halsen, som jeg vil haabe ikke skal have andre Følger end det megen Tiidstab. Folkene her i Locandaen have været yderst omhygelige med mig, og alle Øieblikke kom den gamle Værtinde og hendes Datter Madam Flascheron¹³ for at see om jeg Intet manglede, og dertil havde jeg endnu min lille Vassal til altid at løbe om mig, saa at jeg ingen Henseende kan siige at have manglet Noget; men hvad der stod mig for Hovedet, var at Feberen skulle blive af de slemmere indgroede, og derfor bequemmede jeg mig til at lade Byens

beste Læge komme, da jeg altid troede at han var dygtig til at kurere en Feber, om vel ingen stor Sygdom. Dog dette var en sand Komædie, som jeg beholder mig at fortælle, naar jeg kommer hjem, og Emma engang laver en rigtig god Kop Kaffe. Jeg troede næsten at jeg var kommen til at spille med i Holberg's¹⁴ Comedier, idet han begynte med at forklare mig hvormange Slags Febre der gaves, etc: og hvor forskjellige Medicamenterne derimod vare. Jeg maatte endelig afbryde ham, idet jeg kun bad ham om at give mig det ene, der var godt for min Feber, da ville jeg opsætte brugen af de andre indtil viidere. Heri føiede han mig da, og endnu har jeg rigtignok været frie, og •2• jeg haaber fremdeles det bedre for snart igjen at kunne begynde mit Arbeide. T. Lund¹⁵ og Friis¹⁶ maae kjende den smukke Kirke i St: Benedette, lad dem fortælle Eder om det ikke er værd at male, om den end er skummel og høitidelig. Men jeg vil være forsigtigere, naar jeg igjen begynder, og bringe Linned med mig til at skifte, da det er umulig at gaae derop uden at trandspirere. Hiemme bryder man sig ikke saa meget om at sætte sig hen om man end har trandspireret stærkt og Linnedet er fugtigt; men her anseer man dette for noget af det Farligste, hvoraf næsten alle Sygdomme kan opstaae. Hvad Coleraen angaar, da er den næsten ganske ophørt i og om Ancona, og man hører intet om at den andet Steds har yttret sig for nylig; men Neapo- •1• litanerne blive tappert ved at holde deres Grændser stærkt bevogtede, saa at endnu aldeles Ingen kan reise did. – Af nydt iblant de Danske i Rom er der slet Intet, de ere der de fleste og leve deres eensformige Liv fort, naar Pengemangel tilraader[?] dem at ligge i Quaraintaine, som de kalde det; men kmmer der saa pludselig Penge til Lommerne, da holde de dem skadesløs. Jeg har desværre den omvente Feil, og har ingen Roe, det er endnu værre. – Dog nu kjære gode Moder siger jeg dig for dennegang Farvel, lad mig dog ikke nu vente saalænge paa Svar, da skriver jeg jo ogsaa destiere, naar jeg seer du ønsker det. Eller vil du ikke skrive noget heelt Papir fult da bed en af Søstrene at fylde Bladet, da tænker jeg jeg faar alt Muligt Nyt at høre. Hils alle de kjære Sødskende ret meget, jeg længes uhyre efter at see den siste Arving i Hellested¹⁷ og at see om den •4• lille Vilhelmine¹⁸ endnu er liige morsom. At det ogsaa vil blive en Fornøielse for mig at see Nancy's lille Piige¹⁹ kan du vel tænke. Hils Nancy og siig hende fra mig at hun endelig maae see til at hendes smaae Luner ikke kommer til at gaae i Arv; er Kall²⁰ kommen tilbage? Hvorledes lever Emilie²¹ og Collett,²² kort der er saa meget jeg ønskede lidt Underretning om. Beed Friis saa smaat at forhøre sig hos Kock²³ om han har faaet mit siste Brev.²⁴ Og nu kjære gode Moder maae jeg beede dig ret meget at hilse Rose, jeg skal snart tilskrive hende; Hils ogsaa den heele Schiøttiske

Familie²⁵ og alle vore gamle Huusvenner, hvorledes lever Feye's²⁶ og Lyna,²⁷ Sophie Rantzau²⁸ og Frue Holk?²⁹ naar du seer Ecersberg³⁰ da hils ham, og naar du skriver til John, da kan du kun sige ham, at naar jeg kommer ind til Rom skal jeg skrive. Lev vel kjæreste Moder, jeg er bestandig din hengivne Søn Martinus.

¹ Brevet er nr. 83 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37, men er ikke bevaret.

² John Rørbye.

³ Nancy Gerhardine Rørbye.

⁴ Julie Fredrikke Rørbye.

⁵ Johan Wilhelm West.

⁶ Brevet er nr. 70 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37.

⁷ Elise Rørbye.

⁸ Emma Eulalia Rørbye.

⁹ Sophie Susanne Dorothea Krohn, f. Købke.

¹⁰ Fødselaren var bagermester Peter Berendt Købke. Se dagbogen 16. september 1836.

¹¹ F.C. Krohn.

¹² Bertel Thorvaldsen.

¹³ Mariuccia Flacheron.

¹⁴ Ludvig Holberg.

¹⁵ Troels Lund.

¹⁶ Frederik Ferdinand Friis.

¹⁷ Ida Marie West.

¹⁸ Wilhelmine West.

¹⁹ Rørbye synes her at have blevet fejlinformeret. Søsteren Nancy havde i maj født en søn, Peter Julius Kall.

²⁰ Peter Julius Kall.

²¹ Emilie Collett, f. Rørbye.

²² Bernt Anker Collett.

²³ Jørgen Hansen Koch.

²⁴ Brevet er nr. 84 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37.

²⁵ Christian Frederik Schjøtt, Charlotte Johanne Schjøtt, f. Schack og deres døtre.

²⁶ Gerhard Faye og Karen Christiane Faye, f. Stockfleth.

²⁷ Lyna Elisabeth Faye.

²⁸ Sophie Rantzau.

²⁹ Louise Wilhelmine Elisabeth Holck, f. Rantzau.

³⁰ C.W. Eckersberg.

[illegible]

[illegible]

